

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Β΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, είναι αποδεκτή.)

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Η Αμέλια Έρχαρτ προχώρησε στην υλοποίηση των στόχων της χάρη στα εξής γνωρίσματα της πληθωρικής της προσωπικότητας:

- ζωντάνια, ηγετικές ικανότητες, εμπιστοσύνη στις φυσικές της ικανότητες, αγάπη για τις «επικίνδυνες αποστολές» (§1).
- φαντασία/δημιουργικότητα, αγάπη για την περιπέτεια, θάρρος και αντοχή στον πόνο (§2).
- ανεξαρτησία και τόλμη (§3).
- αποφασιστικότητα στις αλλαγές εκπαιδευτικής και επαγγελματικής πορείας (§4).
- επιμονή, υπομονή και αντοχή στις στερήσεις και στην κόπωση (§5).
- προσήλωση στα προσωπικά της όνειρα, σπάνια τόλμη (§ 5 και 6).

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

α. «Το 1909» (1η§ -2η§), «Το 1919» (3η§-4η§), «Τον Απρίλιο του 1928» (5^η§-6η§).

β. Στις παραγράφους 2-6, οι εξής λέξεις/φράσεις: «Το 1908», «Το 1916», «Στις 28 Δεκεμβρίου 1920», «Στις 3 Ιανουαρίου 1921», «Έξι μήνες αργότερα», «Στις 3 Ιανουαρίου 1921», «Έξι μήνες αργότερα», «Στις 15 Μαΐου 1923», «αμέσως».

Η επιλογή της χρήσης πολυάριθμων χρονικών προσδιορισμών ως αρμών που διατηρούν τη συνοχή του κειμένου εξηγείται από το βιογραφικό/ιστορικό και, άρα, αφηγηματικό χαρακτήρα του άρθρου, που δομείται πάνω στον άξονα του χρόνου. Η συγγραφέας επιδιώκει να αποδώσει συνοπτικά τη φιλόδοξη και συγκλονιστική πορεία της Αμέλια από τα πρώτα βήματα μέχρι το τραγικό τέλος, εστιάζοντας στους «σταθμούς», τα γεγονότα που σημάδεψαν αποφασιστικά τη ζωή της. Με αυτό τον τρόπο, ο αναγνώστης παρακολουθεί το ρυθμό των εξελίξεων, και με τη βοήθεια των χρονικών

ενδείξεων συνδέει παράλληλα τα συμβάντα και τις επιλογές της Αμέλια αφενός με την ηλικία της, αφετέρου με άλλα ιστορικά γεγονότα των αρχών του αιώνα.

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

α. Η χρήση (ιστορικού) ενεστώτα στην 3^ηξ του Κειμένου 1 («δυσχεραίνουν», «ονειρεύεται», «έχει», «αποφοιτά», «εργάζεται», «κολλά», «αφήνει») δημιουργεί στον αναγνώστη την ψευδαίσθηση ότι τα γεγονότα εκτυλίσσονται στο παρόν, μπροστά στα μάτια του. Η αφήγηση αποκτά ζωντάνια και διάρκεια και γίνεται ελκυστικότερη.

β. Με τη μονή παύλα («- έπρεπε») εκφράζεται ένα σχόλιο της Αμέλια, η οποία - παρά την απογοήτευσή της - αποδέχεται ότι ο πιλότος τήρησε τη συμφωνία τους, και έκανε αυτό που ήταν υποχρεωμένος - βάσει και της εμπειρίας του - για την ασφάλεια της πτήσης. Με τα αποσιωπητικά («όπως ένας σάκος πατάτες...») υποδηλώνεται η συναισθηματική φόρτιση της Αμέλια, η οποία φαίνεται αγανακτισμένη για τη θέση που της επεφύλαξε ο συν-ταξιδιώτης. Ωστόσο, σιωπά και δεν εκφράζει περαιτέρω τα αρνητικά της συναισθήματα, καθώς - έστω και έτσι - κατάφερε να γίνει η πρώτη γυναίκα που διέσχισε πετώντας τον Ατλαντικό. Τα επόμενα βήματα ήταν στα όνειρά της και στο χέρι της, και προφανώς σε αυτό το στάδιο δεν καταδέχεται να παραπονείται άμεσα με τα λόγια της, παρά μόνο υπαινικτικά.

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

[Μέσα από την ποιητική «βιογραφία» του ποιητικού υποκειμένου οι αναγνώστες/-στριες καλούνται να εντοπίσουν τα κειμενικά στοιχεία που υποδηλώνουν ποικίλες πτυχές της «προσωπικότητάς» του. Είναι σημαντικό οι χαρακτηρισμοί να παρουσιάζονται ως υποθέσεις/πιθανότητες και όχι ως βεβαιότητες.]

Ενδεικτικά, η Άννι Έντσον Τέιλορ στον ποιητικό απολογισμό της ζωής της φαίνεται/παρουσιάζεται ως:

- μια πιθανόν τολμηρή και ριψοκίνδυνη γυναίκα με ισχυρό ταυτόχρονα ένστικτο επιβίωσης στις δύσκολες καταστάσεις («επέζησα από έναν καταρράκτη»: συνοπτική αφήγηση, μπορεί να προσληφθεί και ως αλληγορία, σε συνδυασμό με τον επόμενο στίχο: «Η ζωή μου βαρέλι που κατρακυλά.»).
- μια γυναίκα με μάλλον πλούσια εμπειρία ζωής για το ιστορικό πλαίσιο που δηλώνεται στο ποίημα («1901»), ιδιαίτερα στον τομέα των προσωπικών σχέσεων («έναν γάμο, δύο κηδείες, τρεις εραστές»), αλλά και με ιδιαίτερο χιούμορ και ειρωνική διάθεση (το ασύνδετο

εξισώνει την πτώση από τον καταρράκτη με τις απώλειες και τις ερωτικές σχέσεις της ζωής της).

- μια ύπαρξη που βίωσε βαθύτατα την αποξένωση και τη μοναξιά στο πλαίσιο του γάμου της («Ο άντρας μου παρέμεινε για μένα ένας ξένος. Φορούσε μακριά σώβρακα κι έσβηνε το κερί το βράδυ»: μεταφορική χρήση του επιθέτου «ξένος», η χρήση του αορίστου που δηλώνει κάτι που αμετάκλητα έχει τελειώσει, η αφήγηση του νυχτερινού στιγμιότυπου με την αλληγορική περιγραφή της ενδυμασίας «μακριά σώβρακα» να υποδηλώνει τη συναισθηματική απόσταση, και τη συμβολική χρήση της λέξης «κερί» να επαναφέρει το αίσθημα της απώλειας κάθε ελπίδας για επικοινωνία και τρυφερότητα).
- μια ανήσυχη ύπαρξη με έντονο υποσυνείδητο και περιπετειώδη όνειρα και φαντασιώσεις, που περιπλανιέται στον ύπνο ή αλληγορικά μέσα στη «νύχτα» όλης της ζωής της, χωρίς να χάνει το χιούμορ της ακόμα και όταν αφηγείται στους αναγνώστες/-στριες («βλέπετε») το πιο προσωπικό ίσως κομμάτι της ιστορίας της που αφήνει ίχνη και στην «πρωινή της ζωή» («Όσο για μένα τις νύχτες ταξίδευα πολύ. Το πρωί η νυχτικά μου πάντα λασπωμένα. Ένα βράδυ ξύπνησα σ' άλλο κρεβάτι. Μέσα στον ύπνο, βλέπετε, μπερδεύει κανείς τις διευθύνσεις.»: λιτή αφήγηση, μεταφορές και σύμβολα «ταξίδευα», «νυχτικά λασπωμένα», «ξύπνησα σε άλλο κρεβάτι», χιούμορ «μπερδεύει τις διευθύνσεις»).
- μια γυναίκα που μάταια αναζητά την αυτογνωσία («Ποια είμαι δεν έμαθα ποτέ.»).
- ένας άνθρωπος που είναι έτοιμος για το μοιραίο «τέλος» και επιθυμεί την ύστατη έστω στιγμή να δηλώσει ευθαρσώς τις μοναδικές στιγμές της δικής της αυτοπραγμάτωσης και ευτυχίας («Στο τάφο μου ας γράψουν ... Κι όταν έγραψε το πρώτο της ποίημα»: εδώ οι «Καταρράκτες» εντάσσονται με κυριολεκτική χρήση, η δε παρατακτική σύνδεση παραβάλλει την ένταση της συγκίνησης του ποιητή με τον κίνδυνο μιας πραγματικής πτώσης στο κενό με αίσιο τέλος.

Οι μαθητές/-τριες θα μπορούσαν να υποθέσουν ότι αυτό είναι το πρώτο της ποίημα, αφού μάλιστα σε κανένα άλλο σημείο του κειμένου δεν αναφέρει την ποίηση ως καταφύγιο ή στήριγμα της ταραγμένης ζωής της.)